

פ"א א מ"י פ"ב מהלכות
גניבה הלכה ט ופ"ב
מהלכות שחיטה הל' ג
וע"ש בכ"מ:

(א) פסחים סג. חולין טז:
(ב) קמח. זבחים ג.
(ג) חולין טז: ופ"ב ר"ש בן
לוקס, א ר"ש, ד' (לענין
ע"א, ט) או ליתא בסיפא,
(ו) אכל ככל משלם שרי
עמד דין ופ"ב חייב אמה
ליתן ויכול להוריש לבניו.
העמק מחלופי גרסאות,
(ז) אפי' לא עמד דין ופ"ב
סוגיא דהכא איירי בלא
עמד דין. העמק מחלופי
גרסאות, (ח) ואפס"כ יליף
מוחשם דפטור מקרבן
שבויה. העמק מחלופי
גרסאות, (ט) שקודם שנגרש
לאחר העמדה דין היתה
שלו בחורב קנסא ומשכנה
היא שלה ע"י קנס.
העמק מה"ל, (י) שחר
ממה כשהיא נערה. העמק
מה"ל.

מוסף רש"י

אינה לשחיטה אלא
לבסוף. אין השחיטה
קרייה שחיטה אלא בסופה
(חולין כב:).

רבינו חננאל

השוחט ונמצאת טרפה,
השוחט חולין בעורה
משלם תשלומי ד' וה'.
ואקשינן אליבא דר' יוחנן
דאמ' ישנה לשחיטה
מתחלה ועד סוף, ודבריו
יוחנן מפורשין בפרק
השוחט אחד בעוף, לימא
חולין שנשחטו בעורה
איסוריהו לאו דאורייתא.

דלא אכלי נשרא דסורא. לא דקדקתי טעמו של דבר: ומאי
שנא סיפא. כיון דרישא אפי' לא עמד דין^א [קאמר רחמנא] דחמשה
בקר ואפי' חמשה חלאי בקר סיפא כשמת אציו ואחר כך טבח
ומכר למה לא ישלם לאחיו את חלקם: וטבח. כולו משמע: ש"מ.

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

דלא אכלי בשרא דתורא ואלא מאי שנא
רישא ומאי שנא סיפא א"ל רישא קרינא
ביה וטבחיו כולו באיסורא סיפא לא קרינא
ביה וטבחיו כולו באיסורא: השוחט ונמצאת
טריפה וכו': א"ל רב חביבי מחזונאה לרב
אשי ש"מ^ב אינה לשחיטה אלא לבסוף דאי
ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף כיון דשחט
בה פורתא אסרה אידך לא דמריה קא טבח
א"ל רב הונא בריה דרבא כי קא מחייב
אהווא פורתא א"ל רב אשי לא תידחי
וטבחיו כולו בעינן וליכא אלא קשיא א"ל
הכי אמר רב גמדתא משמיה דרבא כגון
ששחט מקצת סימנין בחוץ וגמדתא בפנים
איכא דמתני לה אהא^ג א"ר שמועון משום
דרכי לוי סבא אינה לשחיטה אלא לבסוף
ור' יוחנן אמר ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף א"ל רב חביבי מחזונאה לרב
אשי לימא קסבר רבי יוחנן "חולין שנשחטו בעורה לאו דאורייתא
דאי

דלא אכלי בשרא דתורא. שרי צתעית היה: סיפא לא
קרינא ביה וטבחיו כולו באיסורא. משמע אכל כפל מחייב אע"ג
דלא עמד דין ואפי' ארבעה וחמשה הוה מחייב אי לאו דבעינן
וטבחיו כולו באיסורא ורישא נמי חייב בארבעה וחמשה ואע"ג
דאיירי בלא עמד דין כמו בסיפא
דאין חילוק בין רישא לסיפא אלא
דרישא טבח ואח"כ מת אציו ובסיפא
מת אציו ואח"כ טבח ולמאי דס"ל
מעיקרא לרב נחמן ולא חמשה חלאי
בקר לא מוקי כשעמד דין אלא
משום דלא ליהוי ה' חלאי בקר אס
כן משמע כל הסוגיא דאדם מוריש
קנס לבניו והקשה ריב"ז דדריש
נערה שנתפתתה (כתובות דף קד: וס)
אמרין כי קאמרין ממונא הוי
להורישו לבניו בשאר קנסות והתם
הוי פ"י משום שעמד דין אכל לא
עמד דין משמע כולה שמעתא דלא
מצי להוריש וי"ל דרצא ורב נחמן
דהכא לית להו סוגיא דהתם דס"ל
דיכול להוריש בשאר קנסות אע"ג
שלא עמד דין דנהי דקנס של אונס
ופיתוי אין יכול להוריש בשום ענין
דקדקתי צמחתי דהתם היינו משום
דאותו דבר שהקנס יולא ממנו דהיינו
הצת אין יכול להורישו לבניו דאמרין

התם אותם לבניכם ולא צנותיכם לבניכם אכל ממון דהכא שהכפל ד' וה' יואלין ממנו דהיינו צמחתי דהתם היינו משום דאותו דבר שהקנס יולא ממנו דהיינו הצת אין יכול להורישו לבניו דאמרין מוריש לבניו ועוד נראה לר"י דרצא ורב נחמן דהכא לא פליגי אסוגיא דרצא ואציי דפרק נערה (סג) דמיירי הכא כולה ממתינן כשעמד דין ואמרו ליה חייב אמה ליתן לו דכה"ג אדם מוריש לבניו קנס כיון דא"ל חייב אמה ליתן לו ולא שייך השתא למפקד ארישא לפלוג צדיקה טבח ומכר צחי אציו בין עמד דין ללא עמד דמיחא ליה למתני כולה צעמד דין דתו לא הוי קנס דאפי' בסיפא מת אציו ואח"כ טבח דפטור משום דבעינן וטבחיו כולו באיסורא וליכא וחדושו זה אינו יכול להשמיענו אלא בנת אציו ואח"כ טבח ומכר אכל מעיקרא דסבירא ליה חמשה בקר אמר רחמנא ולא חמשה חלאי בקר והיינו טעמא דמפטר בסיפא פריך שפיר דליפלוג וליתני צדיקה צמחתי דריש אמונים כשעמד דין ואמר לו לא תן לו אכל לא עמד דין פירוש שלא אמר לו לא תן לו אלא חייב אמה ליתן לו וטבח ומכר ואח"כ מת אציו פטור מטעם ולא ה' חלאי בקר^ד דהיינו טעמא דסיפא דסיפא נמי מיירי בלא עמד דין צחי אציו שלא אמר לו לא תן לו אלא חייב אמה לו אס כן צמחם נקט בסיפא מת אציו ואחר כך טבח דצוה הענין אפי' טבח ואחר כך מת נמי וקצת נראה דוחק פירוש זה דמאחר דמועלת העמדה דין דחייב אמה ליתן לו לענין שחשבו כאלו זכה שיכול להוריש לבניו אס כן גם לענין זה תועיל שיחשובו כאלו נמחייב לאציו ה' בקר שלמים שמכח האז הוא מתחייב לשלם לאחיו ולא מכחם ור"י הלכך מפרש דבכל קנס אדם מוריש לבניו^ה והיה דפרק נערה (סג) לענין קרבן שצוה איירי כמו שמוכח תחילת הסוגיא דלענין קרבן שצוה שלא אציי לרצה ועל זה השיבו כי קאמינא ממון הוי לרבי שמעון להמתני עליו קרבן שצוה להורישו לבניו שאם מת ותצטוהו אחר מיתת אציהם קנס שהיית חייב לאציו והעמידך דין ונתחייבת לו דין וכפר ונשבע ואחר כך הודה הואיל ואגללי מילתא דנשעת שנפל ליד היורשים כבר היה ממון אכל אציהם שהרי כבר עמד עליו דין ונתחייב לו ולא היה יכול להודות ולהפטר מהן אס כן לגבי ידיהו אין עקרו קנס וה"ל דומיא דפקדון דקרא ומתחייב עליה קרבן שצוה אכל אס לא עמד דין אע"פ שהיורש יורשו מכל מקום אין דומיא דפקדון ולא מחייב בטעמא קרבן שצוה אפי' העמידוהו דין ונתחייב להו דין ואחר כך עמה כשנצטוהו כפר ונשבע והודה שהרי עיקרו קנס והא דאמר במר הכי דאצטרך קרא וכיחש לעמדה דין וצגרה ואחר כך מתה דהתם כי קא ירית מינה קא ירית^ו מכל מקום אין דומיא דפקדון אע"פ שעי' ירושה בל ליד האז עכשיו הואיל ותחילתו קנס לגבי ידיה וידיה^ז אפי' מתה אחר שצגרה עיקרו קנס מיקרי לגבי האז ולא מתחייב קרבן שצוה ואס תאמר בפרק אלו נערות (סג דף נח: וסג דף יט) דקבעי יס בגר בקבר ופקע אז או אין פקע אז ואמאי פקע אז כשיש בגר בקבר נהי דאין לו מכח יהיה לו מכח ירושה שירש את בנו כיון דקנס נמי בר ירושה הוא ויש לומר דהתם אין יכול לזכות מכח שהצת לא היתה ראויה לזכות בו מעולם^ח ואס תאמר וכי צעי מעיקרא יס בגר בקבר ודבנה הוי היאך יכול להיות של צנה הלא אינה יכולה להוריש דקאמר בצעיא בתרייתא יס בגר בקבר ופקע אז ויש לומר דצעיא קמייחא הויא צבוסת ופגם דהוי ממונא ומורשת שפיר לצנה אע"ג דצבוסת ופגם איתקש לקנס דנתן בפרק נערה (סג דף מה:): לא הספיקה לעמוד דין עד שמת האב הרי הן של עצמה משמע דאצבוסת ופגם נמי קאי מדקדקתי הרי הן לשון רבים היינו דוקא לענין גביית האב איתקוש לקנס כדכתיב ונתן האיש השוכב עמה לאציו הנערה חמשים וגו' ודרשינן הנאת שכיבה נ' מכלל דאיכא צבוסת ופגם ואית דדריש תחת אשר עינה מכלל דאיכא צבוסת ופגם אכל הכא נהי דמפטר המאנס מן הקנס לפי שאין יכולה להוריש שלא זכתה צו מצבוסת ופגם דהוי ממונא לא מפטר: דא"י ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף מבי שחיט פורתא בוי. ממאי דחייב רחמנא אכולין בעורה ואסחויי חוץ לא מצי למפקד אי ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף מבי שחיט פורתא אסרה ואידך מחמת עפר בעלמא הוא אע"ג דליכא למימר דמחייב אהווא פורתא כמו שאפרש כמאן דכיון דאין שם פסול אחר אלא דשחטו חוץ לצדו איכא למימר דבדכי חייב רחמנא אכל כשיש פסול אחר עמו או יש לפטור אפילו למ"ד ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף כיון דבסוף שחיטה הוי כמתחך עפר בעלמא: ב" קמחייב אהווא פורתא מחייב. תימה כיון דסוף השחיטה פוסלת אין לו להמתני אפורתא קמא אפילו למ"ד ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף כשמשמע ב"ב דחולין (דף טז:): דפריך מההיא דאירע צה פסול בשחיטה דין קודם פסולה דין לאחר פסולה אין מטמאה בגדים בהזאתה קודם פסולה מטמאה בגדים לאחר פסולה אין מטמאה בגדים ואי אמרת ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף ניפלוג נמי בשחיטה ומשני נתקלקלה בשחיטה קאמרת כיון דנתקלקלה בשחיטה לבסוף איגללי מילתא למפרע דמעיקרא לאו שחיטה היא כלל ואותו קלקול מפ' ר"ת דלאו דוקא נתקלקלה בגוף השחיטה כגון נזר ומעקר אלא אפי' נתקלקלה ע"י מלאכה שעשה בשעת שחיטה דומיא דאירע צה פסול בהזאתה דמיירי בפסול מלאכה דאי לאו הכי אכתי תקשה לו ניפלוג נמי בשחיטה בפסול מלאכה אלא משמע התם דאפי' למ"ד ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף כשאיירע פסול בצמחע אין תחילת השחיטה שחיטה וי"ל דהכא נמי ה"מ לאקשויי ליה אלא בלאו הכי מסלק ליה שפיר: ל"מ קסבר רבי יוחנן חולין שנשחטו בעורה לאו דאורייתא. ותקשה ידיה דאדידיה דאיהו גופיה אמר בפרק האיש מקדש (קדושין דף טז:): חולין שנשחטו בעורה דאורייתא וליף לה מקרא: